

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 6, 2014 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 336.7

I. С. Семенча,
д. е. н., доцент, професор кафедри банківської справи, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара,
м. Дніпропетровськ
А. А. Ткачова,
студент, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпропетровськ

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

I. Y. Semencha,
Doctor of Economics Sciences, Profesor of Department Banking, Oles Honchar Dniepropetrovsk National University, Dniepropetrovsk
A. A. Tkachova,
student of Department Banking, Oles Honchar Dniepropetrovsk National University, Dniepropetrovsk

MANAGEMENT OF A CREDIT PORTFOLIO OF BANK IN MODERN ECONOMIC CONDITIONS IN UKRAINE: PROBLEMS AND IMPROVEMENT DIRECTIONS

В статті зазначається, що однією з найважливіших задач управління кредитною діяльністю є формування та аналіз кредитного портфеля комерційного банку. Тому був проведений аналіз кредитного портфеля з врахуванням сучасного стану банківської системи України. Встановили, що зростання простроченої заборгованості та обсягів безнадійних кредитів у національній валюті, скорочення ресурсної бази банків за одночасного зниження попиту на кредити з боку позичальників, зменшення загального обсягу банківських кредитів у національній валюті за I квартал 2014 року призвело до погіршення якості кредитного портфеля банків.

Для покращення стану кредитного портфеля банку запропоновано систему стратегічних напрямків, які враховують якісні та кількісні характеристики кредитного портфеля та засновуються на блоках роботи з управління процесами кредитування.

Укладено узагальнюючу класифікацію методів оцінки кредитоспроможності позичальника. Розглянуто можливі напрямки удосконалення підходів до управління якістю кредитного портфеля, що забезпечують систему супроводження шляхом вдосконалення методів об'єктивної оцінки кредитоспроможності позичальників.

Зроблено висновок, що обережна кредитна політика з підвищенням процентних ставок, постійний моніторинг складових кредитного портфеля, невідкладні дії керівництва банківських установ з управління ризиками повинно призвести до зростання обсягів кредитування, вдосконалення системи управління якістю кредитного портфеля.

Зазначається, що впровадження переважно якісних за характером заходів щодо покращення структури кредитного портфеля неодмінно впливатимуть на фінансову стійкість банків та ефективність їх діяльності, дозволять підвищувати конкурентоспроможність і безпеку функціонування вітчизняних банківських установ.

In article it is noticed that one of the most important problems of management of credit activity is formations and the analysis of a credit portfolio of commercial bank. Therefore the analysis of a credit portfolio taking into account a current state of bank system of Ukraine has been carried out. Have established that growth of the delayed debts and volumes of hopeless credits in national currency, reduction of resource base of banks for simultaneous reductions in demand for credits from borrowers, reduction of total amount of bank credits in national currency for I has led quarter 2014 to deterioration of a credit portfolio of banks.

For improvement of a condition of a credit portfolio of bank the system of strategic directions which consider qualitative and quantitative characteristics of a credit portfolio is offered and are based on work blocks on management of crediting processes.

Generalising classification of methods of an estimation of credit status of the borrower is made. Possible directions of improvement of approaches to quality management of a credit portfolio which provide system of support by improvement of methods of an objective estimation of credit status of borrowers are considered.

The conclusion is drawn that the careful credit policy with increase of interest rates, constant monitoring of parts of a credit portfolio, urgent actions of a management of banking establishments on management of risks should lead to growth of volumes of crediting, improvement of a control system by quality of a credit portfolio.

It is noticed that introduction of mainly qualitative actions for character on improvement of structure of a credit portfolio will influence by all means financial stability of banks and efficiency of their activity, will allow to raise competitiveness and safety of functioning of domestic banking establishments.

Ключові слова: кредитний портфель, стан, аналіз, система стратегічних напрямків, методи оцінки.

Keywords: credit portfolio, condition, the analysis, system of strategic directions, estimation methods.

Умови глобалізації світових фінансових ринків призводять до реструктуризації банківських систем шляхом введення інноваційних технологій, збільшення операцій злиття банків, зростання концентрації їх капіталів, наданні банками нових послуг. Проте, про ефективне функціонування країни в цілому свідчить стабільна банківська система, тобто такий її стан, при якому адекватно та ефективно виконуються її функції, а також забезпечується спроможність підтримувати рівновагу та відновлювати стан після зовнішніх потрясінь чи посилення диспропорцій, будь-яких відхилень від безпечних параметрів, спричинених кризовими явищами.

Основним джерелом доходів банків є отримання прибутку від здійснення кредитних операцій, а так як у процесі управління кредитною діяльністю банку об'єктами є не лише кожна окрема кредитна операція, а й сукупність усіх наданих банком кредитів з їх взаємовпливом і взаємозалежністю, тобто кредитний

портфель банку, то одним з головних завдань, яке сьогодні повинне стояти перед менеджментом банків, є ефективне управління кредитним портфелем комерційної установи. Неefективне управління кредитним портфелем призводить до підвищення ризиків здійснення кредитних операцій, а це, у свою чергу, веде до настання збитків та втрати вкладених ресурсів.

Таким чином, в економічних умовах, що склалися в Україні, однією з найважливіших задач управління кредитною діяльністю вважаємо формування та аналіз кредитного портфеля комерційного банку. Дослідження кредитного портфеля є необхідним для підвищення ефективності банківської діяльності.

Дослідженням сутності кредитного портфеля банку присвячено роботи таких науковців як: С.Г. Арбузов, Ю.В. Бугель, В.М. Голуб, Е.Дж. Долан, О.И. Лаврушин, Г.С. Панова, В.А. Челноков та інші.

Аналіз показав, що трактування такого поняття як «кредитний портфель» розподіляється за трьома підходами. Так, науковці, що при визначенні підходів до сутності кредитного портфеля були віднесені до першої групи, представляють кредитний портфель як сукупність виданих позичок, тим самим враховують лише здійснення кредитної операції [1]. Представниками такого підходу щодо трактування сутності «кредитного портфеля» можна віднести таких науковців як: С.Г. Арбузов, А.С. Кокін, О.І. Лаврушин, Г.С. Панова, А.І. Пашков, Г.С. Челноков, К.Г. Шумкова.

До другої групи визначень було віднесено наукові підходи тих авторів, які наголошують на тому, що кредитний портфель є складним управлінським процесом, який характеризує вибір напрямків вкладень, тобто плановані дії, чим підкреслюють велике значення кредитування серед інших банківських послуг [2]. Прихильниками зазначеного наукового підходу можна вважати таких авторів: Ю.В. Бугель, Е.Дж. Долан, Дж.Ф. Сінкі.

Третій підхід відображає значення проведення кредитних операцій на макrorівні, тобто розгадається значення кредитного портфеля не тільки на рівні банківської установи, а й на загальнодержавному рівні. Представником цього підходу можна вважати такого автора як В.М. Голуб [3].

Таким чином, наукові підходи щодо трактування сутності кредитного портфеля, умовно можна поділити за його місцем у діяльності банківської установи, а також за значенням цих операцій на загальнодержавному рівні. Так, деякі науковці надають більш вузьке визначення кредитного портфеля, розглядаючи тільки процес здійснення кредитування, а деякі – більш широке, досліджуючи місце кредитного портфеля у загальному обсязі банківських операцій.

Метою даної статті є провести аналіз кредитного портфеля з врахуванням сучасного стану банківської системи України та запропонувати шляхи подолання проблем, пов'язаних з його управлінням.

Спочатку зауважимо, що кредитний портфель є не просто пасивно сформованим набором позичок, а результатом активних, цілеспрямованих дій банку, який динамічно розвивається, суто управлінським співвідношенням між різноманітними видами кредитів. Банківський кредитний портфель слід розглядати як втілення кредитної політики банку, що, у свою чергу, є невід'ємною складовою його загальної стратегії розвитку.

Формуючи кредитний портфель, керуються правилом: видавати кредити, які приносять максимальні доходи за інших однакових умов. Дохідність кредитної операції визначається рівнем відсоткової ставки за певним кредитом, тривалістю періоду надання кредиту та прийнятою системою нарахування відсоткових платежів [4].

Існують традиційний та нетрадиційний підходи до управління кредитним портфелем банку. Традиційний підхід визначено як підхід, що ґрунтується на неформалізованих філософських методах пізнання (наукової уяви, інтуїції), використовує в розрахунках коефіцієнтний аналіз, функціонує у будь-якому середовищі, є простим, швидким та дешевим у застосуванні. Нетрадиційний підхід – це підхід, що ґрунтується на загальнонаукових методах пізнання, використовує в розрахунках теорію ймовірності, статистику, економетрію, функціонує у стабільному ринковому ("ідеальному") середовищі, є складнішим, повільнішим та дорожчим у застосуванні порівняно з традиційним.

На думку [5], в прийнятті управлінських рішень щодо формування кредитного портфеля переважає традиційний підхід за рахунок того, що він діє в будь-якому середовищі, є простішим, швидким та дешевим. Проте слід пам'ятати, що позиції нетрадиційного підходу постійно зміцнюються.

Практика демонструє, що успішність управління ефективністю банківських вкладень та формування ефективної структури кредитного портфеля банку багато в чому залежить від можливостей менеджменту банківських установ, що здійснює оптимальне формування, управління кредитним портфелем та забезпечує належну ефективність діяльності при мінімально можливому рівні ризику та отриманні максимального результату.

Отже, можна зробити висновок, що «кредитний портфель» як економічна категорія відтворює три ключові взаємопов'язані між собою показники банківської діяльності – дохідність, ліквідність і ризик.

Розглянемо сучасний стан кредитної діяльності банків України та визначимо проблеми, які постають зараз перед банківською системою.

У 2014 році в Україні спостерігалось погіршення економічної ситуації через загострення політичної напруженості в суспільстві та несприятливий вплив зовнішнього середовища. Це потягло за собою й створило проблеми розвитку вітчизняної системи банківського кредитування, серед яких найбільш суттєве значення має зростання простроченої заборгованості та обсягів безнадійних кредитів, що призводить до погіршення якості кредитного портфеля банку.

Залишки прострочених кредитів резидентів за рік знизилися на 2,6% (на 2,2 млрд. грн.) – до 81,2 млрд. грн. Упродовж року переважно знижувалася прострочена заборгованість в іноземній валюті, в цілому за рік – на 4,4 млрд. грн., або на 11,0%. Натомість, у національній валюті за підсумками року вона дещо зросла – на 2,0 млрд. грн., або на 4,6%.

Серед прострочених кредитів найвищою залишалася частка прострочених кредитів сектору НК – 62,9%. Прострочені кредити НК у національній валюті у звітному році збільшилися на 2,0 млрд. грн., або на 6,2%.

Таким чином, банківський сектор увійшов у період суспільно-політичної та економічної нестабільності більш міцним, ніж, наприклад, під час кризи 2008 року.

Протягом I кварталу 2014 року внаслідок скорочення ресурсної бази банків за одночасного зниження попиту на кредити з боку позичальників в умовах загальної суспільно-політичної невизначеності кредитна підтримка банками реального сектору економіки знизилася (табл. 1). Водночас, за рахунок курсової переоцінки кредити, надані резидентам у гривневому еквіваленті, з початку року зросли на 90,8 млрд. грн., або на 10,0%, і на 01.04.2014 становили 1 001,5 млрд. грн. У березні, порівняно з попереднім місяцем, залишки за кредитами збільшилися на 2,6%. Річні темпи приросту кредитів прискорилися до 21,2%.

Таблиця 1.
Кредити за секторами економіки в 2014 р. [6, с. 37]

Показники	Лютий		Березень			
	залишки на кінець періоду, млрд. грн	зміна в річному обчисленні, %	залишки на кінець періоду, млрд. грн	зміна в річному обчисленні, %	зміна до попереднього місяця, %	частка в загальному обсязі кредитів, %
Нефінансові корпорації	740,1	20,8	761,5	24,2	2,9	76,0
до 1 року	361,1	18,2	345,4	12,4	-4,3	34,5
від 1 року до 5 років	280,2	21,3	311,8	35,9	11,3	31,1
більше 5 років	98,8	29,6	104,3	36,3	5,5	10,4
Домашні господарства	208,6	10,8	213,0	13,0	2,1	21,3
до 1 року	57,1	34,1	57,6	32,2	0,9	5,8
від 1 року до 5 років	58,8	27,0	55,4	17,8	-5,8	5,5
більше 5 років	92,7	-6,7	100,0	2,2	7,8	10,0
Інші фінансові корпорації	21,5	23,7	21,4	10,2	-0,8	2,1
Сектор загального державного управління	5,7	2,7	5,6	0,0	-2,4	0,6
Некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства	0,1	197,3	0,1	216,0	2,5	0,0
Усього	976,1	18,5	1001,5	21,2	2,6	100,0

Так, як видно з рис. 2, загальний обсяг банківських кредитів у національній валюті за I квартал 2014 року зменшився на 2,9% – до 579,4 млрд. грн., в іноземній валюті – на 1,3% – до 38,0 млрд. дол. США (в еквіваленті).

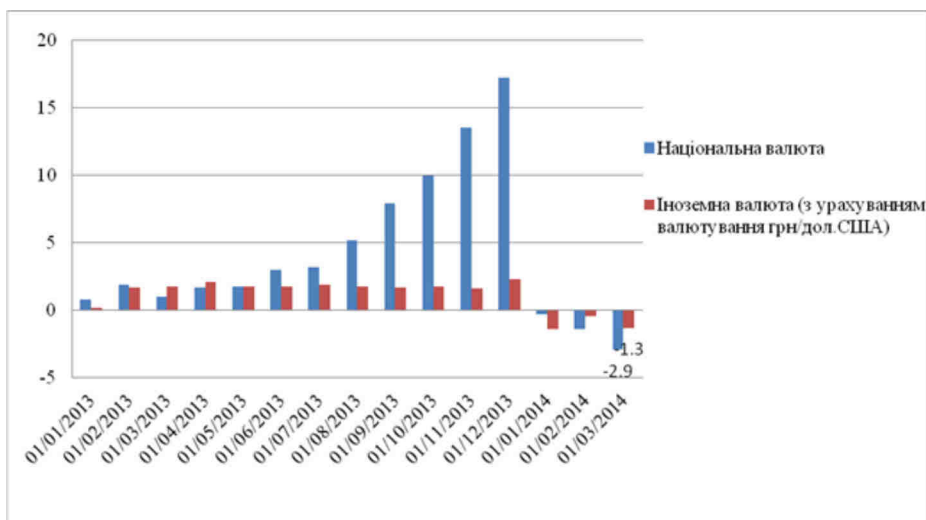

Рис. 1. Динаміка приросту кредитів у 2013 – 2014 рр. (наростаючим підсумком до початку року, %) [7, с. 8]

Обсяг нових кредитів у гривневому еквіваленті (табл. 2) за I квартал 2014 року становив 369,5 млрд. грн., що було на 27,1% нижчим, ніж у попередньому кварталі, проте, на 2,0% вищим, ніж у I кварталі 2013 року. Обсяги нових кредитів мали низхідний тренд. Нові кредитні угоди укладалася переважно з нефінансовими корпораціями.

Таблиця 2. Обсяги нових кредитів, наданих протягом I кварталу 2014 р. [6, с. 39]

Показники	За місяць, млрд. грн		За 12 місяців кумулятивно				Середня за попередні 12 місяців, млрд. грн
	лютий	березень	млрд. грн		зміна, %		
			лютий	березень	лютий	березень	
Нові кредити – усього, з них:	128,9	105,7	1 692,3	1 682,0	1,0	-0,6	141,0
домашнім господарствам	10,6	8,5	137,8	135,8	1,3	-1,4	11,5
нефінансовим корпораціям	115,0	92,9	1 500,4	1 491,5	1,0	-0,6	125,0

За таких умов посилення невизначеностей та негативних очікувань серед економічних агентів, Національний банк України вживав системні заходи, спрямовані на забезпечення стабільності банківської системи та насичення її ліквідністю, в основному, шляхом надання кредитів рефінансування. Зокрема, було розроблено механізм оперативного підтримання ліквідності банків у формі позачергових тендерів з надання ресурсів на термін до 360 днів банкам, які мають відплив депозитів фізичних осіб. Загальний обсяг операцій із рефінансування банків у I кварталі 2014 року становив 63,1 млрд. грн. [6].

Важливість створення в банку якісно структурованої та незалежної системи управління ризиками у світі сучасних кризових явищ у фінансовій сфері не потребує особливого обґрунтування. Відсутність ефективної системи управління кредитними ризиками може в кінцевому результаті привести банк до виникнення значних проблем. Однак, необхідно зрозуміти, що повністю уникнути ризиків у банківській діяльності неможливо, а, отже, мета процесу управління кредитними ризиками в банку полягає не в повному їх уникненні, а в обмеженні та мінімізації їх впливу. Тому проблемою, з якою стикаються банки при управлінні кредитними ризиками, є те, що значні коливання процентних ставок істотно змінюють рівні витрат, прибутку і вартість активів банку.

Водночас, в умовах загальної нестабільності банки проводили обережну кредитну політику, підвищуючи процентні ставки:

Таблиця 3.

Процентні ставки за депозитами та кредитами без урахування овердрафту за 2013 – 2014 рр. [6, с. 45]

Показники	Нефінансові корпорації			Домашні господарства		
	березень	2014		березень	2014	
		лютий	березень		лютий	березень
Депозити	6,2	1,6	8,8	13,1	2,3	13,6
у гривнях	6,8	2,8	9,4	17,5	7,2	18,4
у доларах США	3,0	4,2	4,3	7,0	7,2	7,7
у євро	4,3	5,5	4,7	6,0	5,9	6,9
Кредити	12,7	5,0	15,2	28,7	28,7	27,8
у гривнях	14,6	9,2	19,2	29,0	28,8	27,9
у доларах США	9,9	9,0	8,6	13,3	10,3	11,7
у євро	9,2	8,7	7,5	12,6	10,7	9,9

Для вирішення проблеми коливання процентних ставок менеджери повинні постійно концентрувати свою увагу на тих складових кредитного портфеля, які найбільш чутливі до зміни процентних ставок. У рамках активної частини портфеля – це, зазвичай, кредити та інвестиції в цінні папери, а в рамках пасивної частини – депозити і позики на грошовому ринку.

Виходячи з проведеного аналізу, ситуація, що склалася із станом та структурою кредитного портфеля, потребує невідкладного вирішення.

Організацію роботи Кредитного комітету банку вважаємо доцільним проводити за такими трьома блоками:

- 1 – система управління;
- 2 – система ідентифікації та вимірювання;
- 3 – система супроводження.

Крім того, слід враховувати, що основні стратегічні напрямки покращення стану кредитного портфеля можна розглядати за якісними та кількісними характеристиками.

Зобразимо структурну схему стратегічних напрямків покращення стану кредитного портфеля в табл. 4:

Таблиця 4.

Стратегічні напрямки покращення стану кредитного портфеля банку

Якісні напрями	Кількісні напрями
----------------	-------------------

Система управління	1.Надавати персоналу кредитного відділу свободу в прийнятті самостійних рішень в складних ситуаціях 2.Спонукати керівництво кредитним відділом до розвитку персоналу та покращення системи стимулювання	
Система ідентифікації та вимірювання	1.Впроваджувати в практику обслуговування клієнтів з надання кредитів класифікацію типів боржників за Ансельмою Бассано	1.Дотримуватись загального рівня ліквідності 2.Прискорювати темп очікуваного доходу 3.Підвищувати рівень доходу в поточному періоді 4.Мінімізувати рівень ризиків
Система супроводження	1. Вдосконалювати методи оцінки кредитоспроможності позичальника 2.Підвищувати кваліфікацію персоналу з питань здійснення кредитного контролю 3.Визначати якісні характеристики позичальника за моделями комплексного аналізу: правило «шести Сі», CAMPARI, PARTS, оцінна система аналізу, ін.	2.За результатами аналізу динаміки здійснення кредитних операцій проводити моніторинг стану та структури кредитного портфеля 3.Концентрувати увагу на відстеженні змін процентних ставок 4.Оцінювати ймовірність дебіторської заборгованості та прогнозувати банкрутство позичальника за системою показників Бівера 5.Класифікувати кредити за системою CART

Розглянемо докладніше можливі напрямки удосконалення підходів до управління якістю кредитного портфеля, що забезпечують систему супроводження шляхом вдосконалення методів об'єктивної оцінки кредитоспроможності позичальників.

При наданні кредитів будь-який банк зустрічається з необхідністю оцінки кредитоспроможності позичальників. Ця процедура є обов'язковою, а її результати істотно впливають як на умови конкретних кредитних угод, так і на ефективність кредитної діяльності банку в цілому. Для позичальника оцінка кредитоспроможності також важлива, оскільки від її результату залежить, в якому обсязі буде наданий кредит, і чи буде він наданий взагалі.

Оцінюючи кредитоспроможність позичальника, комерційні банки України керуються власними положеннями та методиками, в основу яких покладено методичні рекомендації Національного банку України. Водночас, НБУ не забороняє банкам самостійно встановлювати додаткові критерії аналізу фінансового стану позичальника, що підвищують вимоги до показників з метою адекватної оцінки кредитних ризиків і належного контролю за ними.

Оцінку кредитоспроможності позичальника, як показує практика, можна проводити за допомогою різноманітних методів. Узагальнююча класифікація методів оцінки кредитоспроможності позичальника подана на рис. 2:

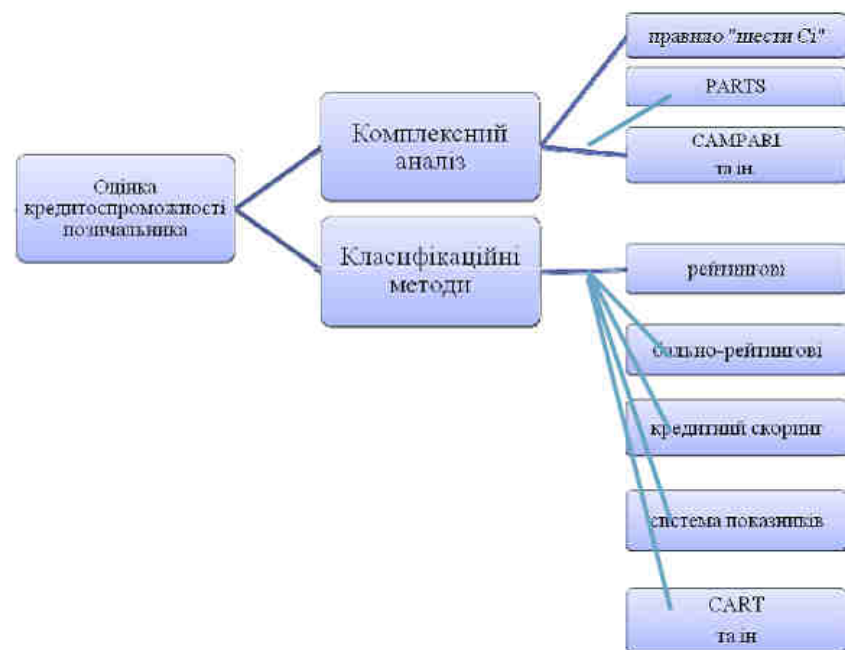

Рис. 2. Класифікація методів оцінки кредитоспроможності позичальника

Для прогнозування імовірності банкрутства позичальника можуть використовуватися моделі, засновані на системі визначених показників. Прикладом такого підходу є система показників Бівера, що включає: коефіцієнт Бівера; рентабельність активів; фінансовий лівередж; коефіцієнт покриття активів власним оборотним капіталом; коефіцієнт покриття короткострокових зобов'язань оборотними активами.

Коефіцієнт Бівера визначається по формулі [8]:

$$\text{Коефіцієнт Бівера} = \frac{(\text{Чистий прибуток} - \text{Амортизація})}{\text{Довгострокові і короткострокові зобов'язання}} \quad (1)$$

Значення $> -0,15$ свідчить про неблагополучний фінансовий стан за рік до банкрутства.

Для класифікації кредитів можна використовувати також модель CART, що розшифровуються як «класифікаційні і регресійні дерева» (Classification and regression trees). Це непараметрична модель, основною перевагою якої є можливість широкого застосування, простота розуміння і легкість обчислень, хоча при побудові таких моделей застосовуються складні статистичні методи. Суть «класифікаційного дерева» в наступному: компанії-позичальники розділяються на «галузі» у залежності від значень обраних фінансових коефіцієнтів, кожна «галузь» дерева, у свою чергу, розділяється на «галузі» відповідно до іншого коефіцієнта. Точність класифікації складає близько 90%. Використовуючи математичні методи при управлінні кредитами, необхідно мати на увазі, що це складний процес, у якому важливі як людські відносини між сторонами, так і розуміння технічних аспектів, математичні ж моделі не враховують ролі міжособових відносин. Так, зарубіжний вчений Альтман пропонував використовувати його «кількісну модель» як доповнення до «скоріше якісного й інтуїтивного» підходу інспекторів кредитних відділів банків, відзначаючи, що його модель не дає бальної оцінки кредиту і не здатна замінити оцінки, що пропонують службовці банку. Модель і одержувані через неї Z-оцінки можуть послужити коштовним інструментом визначення загальної кредитоспроможності клієнтів і сигналом раннього попередження про можливість поганого фінансового стану.

Недоліками класифікаційних моделей є їхня «кількісна субрелевантність» (переоцінка ролі кількісних факторів), довільність вибору системи базових кількісних показників («емпіризм»), висока чутливість до перекручування (невірогідності) вихідних даних (особливо фінансової звітності).

Розділити кількісні і якісні характеристики позичальника дозволяють моделі комплексного аналізу: правило «шести Сі», CAMPARI, PARTS, оцінна система аналізу.

Для аналізу індивідуальних позичальників може застосовуватися оцінна система, заснована на досвіді і проникливості фахівців банку. Оцінці підлягає характер позичальника, передбачуване використання засобів, джерела погашення кредиту [8].

Мають місце також випадки отримання кредитів незаконним шляхом за допомогою злочинного зговору недобросовісних позичальників з представниками банку. Зрозуміло, що ці кредити з самого початку зорієнтовані на неповернення. Тому важливо своєчасно класифікувати боржника. Пропонуємо співробітникам банківських установ застосовувати класифікацію американського психолога Ансельма Бассано (Anselm Bassano) [9]. Він вважає, що існує чотири типи боржників: «панікери», «плакальники», «раціоналісти» і «шахраї».

Таким чином, на основі проведеного в статті аналізу стану кредитування в Україні та запропонованих стратегічних напрямків покращення кредитного портфеля можна зробити низку висновків:

1. Обережна кредитна політика з підвищенням процентних ставок, постійний моніторинг складових кредитного портфеля, невідкладні дії керівництва банківських установ з управління ризиками повинно призвести до зростання обсягів кредитування, вдосконалення системи управління якістю кредитного портфеля.
2. Впровадження переважно якісних за характером заходів щодо покращення структури кредитного портфеля, на нашу думку, впливатимуть на фінансову стійкість банків та ефективність їх діяльності, дозволять підвищувати конкурентоспроможність і безпеку функціонування вітчизняних банківських установ.

Напрямами подальших досліджень бачимо впровадження запропонованої системи стратегічних напрямків покращення стану кредитного портфеля в практику діяльності банків України.

Література.

1. Арбузов С.Г. Банківська енциклопедія [Текст] / С.Г. Арбузов, Ю.В. Колобов, В.І. Міщенко, С.В. Науменкова – К. : Центр наукових досліджень Національного банку України: Знання, 2011. – 504 с..
2. Бугель Ю. Напрями удосконалення сучасних методів управління банківським кредитним портфелем [Текст] / Ю. Бугель // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 2 (27). – С. 157–163.
3. Голуб В.М. Управління кредитним портфелем комерційного банку [Текст]: Автореф. дис. канд.екон. наук: 08.04.01 / В.М. Голуб // Київ. нац. екон. ун-т. – К., 2004. –19 с..
4. Некрасова В.В. Формування кредитного портфеля банку в сучасних умовах: [Електронний ресурс] / В.В. Некрасова // Науково-технічна бібліотека Харківського національного економічного університету: Електронний архів. – 2012. — Режим доступу до журн.: <http://www.repository.hneu.edu.ua/>
5. Колоколова О. Оптимизационное моделирование кредитного портфеля [Текст] / О. Колоколова // Банковский менеджмент. – 2006. – № 4. – С. 29–34.
6. Бюлетень Національного банку України за березень 2014 року: [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=72653>
7. Монетарний огляд за I квартал 2014 року [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=7682362>
8. Берегова Г. Методи аналізу кредитного ризику та побудова моделі оцінки кредитоспроможності позичальника [Текст] / Г. Берегова // Регіональна економіка. – 2005. – № 4. – С. 113 – 122.
9. Прокопенко І.Ф. Основи банківської справи [Текст] / І.Ф. Прокопенко, В.І. Ганін, В.В. Соляр, С.І. Маслов. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 410 с.

References.

1. Arbuzov, S.H. (2011), Bankivs'ka entsyklopediia [Banking encyclopedia], Tsent'r naukovykh doslidzhen' Natsional'noho banku Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
2. Buhel', Yu. (2010), "Napriamy udoskonalennia suchasnykh metodiv upravlinnia bankivs'kym kredytnym portfelem", Halyts'kyj ekonomichnyj visnyk, vol. 2 (27), pp. 157–163.
3. Holub, V.M. (2004), "Upravlinnia kredytnym portfelem komertsijnoho banku", Ph.D. Thesis, Vadym Het'man National Economy University of Kyiv, Kyiv, Ukraine.
4. Naukovo-tekhnichna biblioteka Kharkivs'koho natsional'noho ekonomichnoho universytetu (2012), "Formuvannia kredytnoho portfelia banku v suchasnykh umovakh", available at: <http://www.repository.hneu.edu.ua/> (Accessed 1 June 2014).
5. Kolokolova, O. (2006), "Optymyzatsyonnoe modelyrovanye kredytnoho portfelia", Bankovskiy menedzhment, vol. 4, pp. 29–34.
6. Bulletin of the National Bank of Ukraine (March 2014), Monetary and Financial Development 2014, available at: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=72653> (Accessed 2 June 2014).
7. Monetary Review (I quarter 2014), The implementation of monetary policy for 2013–2014, available at: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=7682362> (Accessed 2 June 2014).
8. Berehova, H. (2005), "Metody analizu kredytnoho ryzyku ta pobudova modeli otsinky kredytopromozhnosti pozychal'nyka", Regional'na ekonomika, vol. 4, pp. 113–122.
9. Prokopenko, I.F. (2010), Osnovy bankivs'koi spravy [Basics of Banking], Tsent'r navchal'noi literatury, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 06.06.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"